

Høgskulen på Vestlandet

Bacheloroppgave

BACH301-OST-2024-VÅR-FLOW assign

Predefinert informasjon

Startdato:	09-05-2024 09:00 CEST
Sluttdato:	23-05-2024 14:00 CEST
Eksamensform:	Bacheloroppgave - Stord
Termin:	2024 VÅR
Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Flowkode:	203 BACH301 1 OST 2024 VÅR
Intern sensor:	(Anonymisert)

Deltaker

Kandidatnr.:	160
---------------------	-----

Informasjon fra deltaker

Antall ord *:	10000
----------------------	-------

Egenerklæring *:

Ja

Jeg bekrefter at jeg har registrert oppgavetittelen på norsk og engelsk i StudentWeb og vet at denne vil stå på vitnemålet mitt *:

Ja

Gruppe

Gruppenavn:	(Anonymisert)
Gruppenummer:	15
Andre medlemmer i gruppen:	151

Jeg godkjenner avtalen om publisering av bacheloroppgaven min *

Ja

Er bacheloroppgaven skrevet som del av et større forskningsprosjekt ved

Nei

Er bacheloroppgaven skrevet ved bedrift/virksomhet i næringsliv eller

Nei

BACHELOROPPGAVE

Hvilken grad og hvordan benytter pedagogen naturen som ressurs i barns språkutvikling?

En kvalitativ og kvantitativ studie om barns språkutvikling i naturen.

In which extent and how does the educator use nature as a resource in children's language development?

A qualitative and quantitative research about childrens language development in nature.

Magnus Wikstrøm & Marius Nitter

BACH301 - Stord 2023/24

Høgskolen på Vestlandet - Barnehagelærerutdanningen

Veileder: Yuko Kamisaka

Antall ord: 10 000

Innleveringsdato: 23.05.2024

Forord

Gjennom denne utdanningen, med fordypning i barn, natur og friluftsliv, har vi lært mye og fått en økende interesse for språkutvikling i naturen. Temaet vi valgte ble for oss en spennende og givende forskning om hvordan naturen kunne være en ressurs for språkutviklingen til barn.

Vi vil gi en stor takk til vår veileder, Yuko Kamisaka. Med gode veiledningsmøter, tilbakemeldinger, støtte og optimisme har du hjulpet oss godt på veien. Du har vært tilgjengelig gjennom hele perioden, noe som vi verdsetter høyt. Du er dyktig i det du gjør, og har inspirert oss mye.

Det å skrive en bachelor har vært spennende og lærerikt. Prosessen har vært tidkrevende, men tid som vi har vært engasjert i. Med et svært godt samarbeid mellom oss studenter, har vi klart å dykke dypt inn i en problemstilling og kommet frem til en bacheloroppgave vi er stolte av.

Vi vil også takke våre to informanter som møtte til intervju. Gjennom deres unike syn og erfaring på vår tematikk, fikk vi gode holdepunkt for videre refleksjon. Dere gav oss et bredere syn på naturen og hvordan den spilte inn i språkutviklingen hos barn, og hvordan vi som pedagoger kan jobbe med dette i barnehagen. Dere er rå!

Til slutt må vi også takke alle som har svart på spørreundersøkelsen. Uten dere hadde ikke forskningen vært mulig. Det hjalp oss veldig på veien med å svare på problemstillingen vår, hvilken grad og hvordan benytter pedagogen naturen som ressurs i barns språkutvikling?

Sammendrag

Denne bacheloren er en kvalitativ og kvantitativ studie. Bacheloren omhandler forskning om hvilken grad og hvordan benytter pedagogen naturen som ressurs i barns språkutvikling? Spørreundersøkelsen gir oss svar på hvilken grad de bruker naturen, mens intervjuene gir mer svar på hvordan.

Svarene forteller oss at naturen er en viktig ressurs, som brukes ofte, men som også kan brukes mer i det pedagogiske arbeidet. Vi får gode eksempler på hvordan naturen kan benyttes til støtte for språkutviklingen hos barn.

Vi vil gå inn på teorien i tematikken før vi fortsetter inn i metodevalg. Videre presenterer vi resultatene fra spørreundersøkelsen og intervju, etterfulgt av drøftingsdelen der vi trekker inn teori og refleksjon rundt resultatene. Til slutt kommer vi frem til en konklusjon på problemstillingen vår.

Vår hensikt med denne oppgaven var å finne ut hvordan naturen kunne bidra til språkutviklingen til barn, i tillegg til pedagogers erfaring og kunnskap rundt dette.

Abstract

This bachelor's degree is a qualitative and quantitative study. This study contains research on the degree to which and how does the educator use nature as a resource in children's language development? The survey gives us answers to the extent to which they use nature, while the interviews provide more answers to how they use nature.

The answers tells us that nature is an important resource, which is used often, but can also be used more often in educational work. We have received examples of how nature can be used to support children's language development.

We will delve deeper into the theory in the topic before we continue into the choice of method. Furthermore, we present the results of the survey and interview, followed by the discussion where we include theory and reflection on the results. Finally, we come to a conclusion to our research topic.

Our purpose with this thesis was to find out how nature could contribute to the language development of children, in addition to educators experience and knowledge about this.

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	7
1.1 Bakgrunn for valg av tema og problemstilling	7
1.2 Problemstilling	8
1.3 Begrepsforklaring	8
1.3.1 Språkutvikling	8
1.3.2 Natur	8
1.4 Disposisjon av oppgaven	8
2. Teori	9
2.1 Relevans til rammeplan	9
2.2 Barns språklæring	9
2.3 Barnas språklæring i naturen	11
3. Metode	13
3.1 Metodevalg	13
3.2 Kvantitativ metode - spørreundersøkelse	13
3.2.1 Fremgangsmåten vår	14
3.3 kvalitativ metode - intervju	14
3.3.1 Fremgangsmåten vår	15
3.4 Etske hensyn	16
3.5 Gyldighet og pålitelighet	16
4. Resultat	17
4.1 Naturen som språkarena	17
4.1.1 Naturen som støtte i språkutvikling	17
4.1.2 Utforsking i naturen	18
4.1.3 Tilgjengelig ressurs	20
4.2 Pedagogers erfaringer	21
4.2.1 Barns engasjement i samtale	21
4.2.2 Aktiviteter i naturen stimulerer barns språkutvikling	22
4.3 Pedagogers meninger	24
4.3.1 Viktigheten av natur	24
4.3.2 Kommentarer fra spørreundersøkelse	25
5. Drøfting	27
5.1 Hvilken grad blir naturen brukt	27
5.1.1 Naturen som arena for språkutvikling	27
5.1.2 Barna er ofte engasjert i samtale om naturen	28

5.2 Hvordan blir naturen brukt	29
5.2.1 Begrepslære.....	29
5.2.2 Støttematerialer.....	30
5.2.3 Utfordringer	31
5.3 Voksenrollen.....	31
5.4 Oppsummering av drøfting	33
6. Avslutning.....	34
7. Litteraturliste	36
8. Vedlegg	37
8.1 Vedlegg 1. Spørsmål til spørreundersøkelse	37
8.2 Vedlegg 2. Infoskriv	38
8.3 Vedlegg 3 Intervjuguide.....	40

1. Innledning

I norske barnehager er det vanlig å være mye ute i løpet av en dag. Naturen blir stadig mer en ressurs man bruker i barnehagehverdagen. Men hvordan bruker pedagoger naturen som en del av det pedagogiske arbeidet? I hvor stor grad er naturen en del av den helhetlige læringen hos barna? I denne teksten skal vi spisse oss inn på barns språkutvikling ute i naturen, og hvordan naturen kan være med på å invitere til gode språklige situasjoner.

1.1 Bakgrunn for valg av tema og problemstilling

Barnehagen har fokus på læring og utvikling, dette sammen med integrering av naturen i det pedagogiske arbeidet kan stimulere blant annet språklig læring hos barna. Naturen kan gi gode rammer for språkutvikling og språkutforskning i barnehagen. Siden naturen byr på ulike naturopplevelser, gir dette gode rammer for kommunikasjon, noe pedagoger i barnehagene kan utnytte til å støtte barns språkutvikling på gjennom undring av det de ser, hører og opplever ute i naturen. Naturen kan også gi barna inspirasjon til å utforske begrep og å sette ord på ulike naturfenomener. Her har de voksne i barnehagen en viktig rolle med å støtte barna i utforskingen av språket. Støtte barna ved å sette navn på ting i naturen, og å hjelpe barn til å forstå sammenhenger.

Barnehagepedagoger har en nøkkelrolle i å legge til rette for læringsmiljøer som støtter barns språkutvikling. For å forstå hvordan pedagoger bruker naturen som en ressurs i språkutviklingen, og for å få innsikt i hvordan barnehagelærere jobber med denne tematikken, har vi tenkt å undersøke i hvor stor grad og hvordan pedagogen i barnehagen implementerer naturen i arbeid med språk. Vi vil undersøke hvordan regelmessig deltakelse i naturopplevelser kan fremme barns språkutvikling og kommunikasjonsevner.

Tema vi valgte; språk og natur, der vi synes dette er et interessant tema og et tema som henger godt sammen i barns utvikling i barnehagen. Vi har valgt å kombinere språk og natur, siden naturen kan ha ulike virkemidler som er med på å styrke barns språkutvikling. I denne oppgaven håper vi å få et nytt perspektiv av pedagoger i barnehagen om hvordan de tenker språk og natur henger sammen i en læringsbasert barnehagehverdag.

1.2 Problemstilling

Problemstillingen vår er, “Hvilken grad og hvordan benytter pedagogen naturen som ressurs i barns språkutvikling?”

1.3 Begrepsforklaring

1.3.1 Språkutvikling

Slik vi definerer språkutvikling for barn er at de tilegner seg språklige ferdigheter og evner over tid. Satt dette i sammenheng med naturen, ser vi på naturen som en nyttig ressurs som kan støtte opp barns læring i språkutviklingen. Miljøet ser vi på som en viktig faktor for barnet i språkutviklingen, og mener det finnes mange elementer og øyeblikk som kan være med på å støtte barns utvikling på dette området, gjennom samtaler, undring og utforsking.

1.3.2 Natur

Slik vi definerer natur er området utenfor barnehagens grenser som ikke er bearbeidet. Store norske leksikon (2005-2007) skriver at naturen er uteområder som ikke er bearbeidet av mennesker og fremkommer av organisk utvikling.

1.4 Disposisjon av oppgaven

Bacheloroppgaven vår er delt inn i seks kapitler. I innledningen gir vi en introduksjon til tema og problemstilling. Deretter går vi inn i relevant teori i kapittel to. Etter teorien kommer et kapittel om metode, hvor vi introduserer hvilke metoder vi har brukt for å få tak i data til oppgaven. I kapittel fire oppgir vi resultatene vi har fått fra undersøkelsen vår, etterfulgt av vår drøfting av funn, teori og egne meninger i kapittel fem. Til slutt kommer avslutningen, der vi oppsummerer og skal trekke en konklusjon på problemstillingen.

2. Teori

Barns språkutvikling står sentralt hos barnet fra det blir født. En forutsetning til gode rammer for språkutviklingen kan være å ha gode språkmiljøer rundt dem. I vår oppgave har vi spisset det inn på naturen og hvordan den kan være en faktor som støtter barns lærdom av begrep og språk.

2.1 Relevans til rammeplan

Språklæring er et relevant tema i barnehagen, da pedagogene skal gjennom dialog og samspill med barna, støtte dem i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening. Barnehagen skal være en trygg arena for barna der de får god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barna skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 23). Videre står det følgende:

Personalet skal

- Anerkjenne og respondere på barnas ulike verbale og nonverbale uttrykk og støtte deres språkutvikling.
- Stimulere barns verbale og nonverbale kommunikasjon og legge til rette for at alle barn involveres i samspill og i samtaler.
- Være språklige forbilder og være lydhøre i kommunikasjon med alle barn.
- Fange opp og støtte barns ulike former for kommunikasjon.
- Bidra til et beriket språklig mangfold for hele barnegruppen.

2.2 Barns språklæring

Sandø og Myran (2018, s.8) skriver at språket læres i samspill med andre. Barn sammen med barn, men også barn sammen med voksne. Derfor er den voksne en viktig ressurs for å legge til rette for at barnehagehverdagen blir eksponert for gode språklige aktiviteter ute i naturen. For å lykkes med dette arbeidet må de ansatte ha kunnskap om språk, og det må jobbes målrettet for å sikre god språkutvikling hos barna. De utdyper dette med å fortelle om at barn forbinder ord og begreper med sine egne erfaringer, og at ord har flere dimensjoner. Gjennom diverse møter med nye ord utvider barna ordforrådet og begrepsforståelsen (Sandø & Myran, 2018, s. 24). Her blir voksne en viktig ressurs i å støtte opp kommunikasjonen, lytte og skape mening sammen med barnet. Gjennom å delta i dialoger får barna også erfaringer med det å fortelle. Her får de en naturlig arena der de får ta i bruk ord og begreper de har lært gjennom

å for eksempel være ute. De spontane hverdagssamtalene har det mye å si hvordan vi støtter barnas måte å uttrykke seg på, og at de får delta i samtalen på sine premisser. Med en oppmuntrende respons underveis i samtalen, har voksne en viktig rolle i barnets formidling (Sandø & Myran, 2018, s. 25). Gjems (2011, i NTNU, 2020) understreker også dette med at samtalen er en viktig arena for språkutviklingen, både med voksne og mer erfarne barn.

Hverdagssamtalene oppstår hvor som helst i barnehagen. Garderoben, ute, ved måltidene og i mindre grupperinger. Siden det ofte er i disse situasjonene det fremkommer språklige interaksjoner, er det viktig at de ansatte verner om dette og legger til rette for slike aktiviteter. For voksne gjelder det å være oppmerksom og utnytte de gylne øyeblikkene. Jansen og Tholin (2011, i Sandvik et al, 2014, s. 7) påpeker viktigheten og stiller krav til kompetansen hos de voksne, da de må klare å balansere mellom den planlagte delen og de spontane innspillene fra barna underveis i aktivitetene. Når barna får delta i aktiviteter og samtaler med andre, kan erfaringer bli til ny kunnskap for dem (Sandø & Myran, 2018, s. 25).

Sandø & Myran (2018, s. 25) forteller videre i en språktilegnelse prosess vil korrigerende av uttale ofte være en brems for barnet når de skal fortelle. Denne korrigeringen kan oppleves som et nederlag for barnet, noe som gjør det viktig å ivareta det spontane for å skape språklærings situasjoner.

Barnehagen skal legge til rette for helhetlige læringsprosesser, og personalet skal sørge for at alle barn får varierte og positive erfaringer med språket som kommunikasjonsmiddel. I en lærende organisasjon har personalet en felles forståelse og et felles fagspråk om hva som kjennetegner barns språkutvikling og hvordan de skal legge til rette for best mulig språkarbeid i sin barnegruppe (Sandø & Myran, 2018, s. 60). Dette kan være med på å skape et målrettet arbeid, der språket blir satt i fokus på måter man kanskje hadde oversett om man for eksempel var ute i naturen.

I artikkelen til Liv Gjems som omhandler voksnes samtalestøtte i barnehagen, viser Vygotsky og andre forskeres poengtering av viktigheten av at barn får erfare språk tidlig. Noe som er med på å støtte og stimulere deres læring. Hun skriver om hvordan voksne inviterer barn til å delta i samtaler, der man kan stille ulike spørsmål som åpner opp for undring. Lukkede spørsmål inviterer sjeldent barn til å aktivisere seg og delta språklig, mens åpne spørsmål kan

inspirere og oppmuntre barn til å delta ved å snakke selv eller ved å lytte til andres samtaler (Gjems, 2008, s. 365-366).

Når det gjeld former for kommunikasjon og samhandling som viser seg å skape gode muligheter for ei djupare forståing av og kunnskap om naturen, skjer dette m.a. i situasjonar der barnehagelæraren støttar barnet si læring gjennom å ha ein open dialog med barnet, og der barnet får høve til sjølv å sjå etter likskapar og ulikskapar ved naturelement ein finn i naturen (Gustavsson & Pramling, 2014 i Skalstad, 2020, s. 200).

Åpen dialog med barn der barn kan føre samtalen om det de er interessert i, kan da skape gode muligheter for utvikling i både språket og engasjementet de har i situasjonen.

2.3 Barnas språklæring i naturen

Fischer og Leicht Madsen (2001, i Langholm, 2018, s.32) studerte barn og barnehagelærere og barn i oppdagelse og lek i skogen. I denne studien har de skrevet om funn de har gjort som er relevante for vår problemstilling. De observerte blant annet at barn er ofte mer engasjert i selve oppdagelsen og undringen i steden for å få informasjonen de leter etter. De skrev også at “Utendørssituasjonen i skogen er mer preget av selve aktiviteten og oppdagelsen enn av intellektuell bearbeiding” (Langholm, 2018, s.32). Videre i studien deres om barn i oppdagelse og lek i skogen, delte de barnas oppmerksomhet i tre faser som de observerte barna gikk gjennom: opplevelsfasen, undersøkelsesfasen og refleksjonsfasen. I opplevelsfasen er barna oppdagere som ser etter ting som vekker interesse, som for eksempel dyr. Når de har kommet frem til undersøkelsesfasen har noe fanget oppmerksomheten til barna og da er de motiverte til å undersøke det nærmere. Det er her barna er forskere og nysgjerrige på naturen og naturfenomener. De nevner også at verktøy som for eksempel lupe kan bidra til en forlengelse av fasen, mens i refleksjonsfasen er det mulighet for å gi svar å finne frem til informasjonen de vil frem til (Langholm, 2018, s.32).

Naturen er en perfekt arena for språkutvikling og begrepslæring. Barn får forhåpentligvis mange gode erfaringer ute der de får bruke sansene sine, kjenne på sanden mellom tærne og klatre på skogens mektige trær. Da får de begreper å knytte til møtet deres med naturen.

Barna lærer mange begreper i disse settingene når de støttes av voksne. Slik at de kan bruke det i språket sitt (Langholm, 2018, s.37).

Barn i barnehagen oppholder seg mye ute, noen mer enn andre. Men i denne sammenheng er uterommet en fin arena for å inspirere barna til å utforske og leke med språk. Gode opplevelser gir rom for samtaler, og erfaringer skaper knagger som igjen hjelper barna å assosiere begrep de lærer. Barn er også samlere, da er det viktig at vi tar oss tid til å gjøre noe med funnene slik at barna ser verdien av det vi finner ute i naturen. Som pedagog gjelder det å følge godt med og å ta deres observasjoner og refleksjoner på alvor. Bruke barnas funn til gode samtaler, eller gjøre noe kreativt ut av det (Sandø & Myran, 2018, s. 45).

De skriver videre at personalet må gi tid og rom for leken og la barna få eksperimentere med omgivelsene som en del av det daglige språkarbeidet. Fantasi og kreativitet sammen med gode lek- og læringssituasjoner ute kan skape fine rammer for språkutforskning og forståelse. Uterommet utfordrer barna til å være kreative og utforskende og lar dem ferdes i et språkrikt miljø. Personalet kan lage bokstaver av ulike materialer sammen med barna, som vil stimulere både kreativitet og den språklige kunnskapen. Språklige miljøer ute kan motivere barna til å ta i bruk ulike naturmaterialer til å lage forestillinger, ha med i leken og lek med rim og regler når man sitter rundt bålet eller når man lager mat (Sandø & Myran, 2018, s. 45-46).

Naturen inviterer til gode samtaler om omgivelser som stadig er i endring, men også aktiviteter som kun uterommet kan by på. Barna kan observere trær som er formet som en bokstav eller lage bokstaver av gjenstander de finner ute i naturen (Sandø & Myran, 2018, s. 46). Det å få bearbeide opplevelser man gjør i naturen, og å inspirere til å gå på jakt etter bokstavskatter og andre spennende elementer når man er på tur, kan inspirere barn i den språklige utviklingen. Det å få skrive navnet sitt eller bokstaven sin med blåskjell, eller det å kunne lage ord med pinner, steiner og kongler som barna selv har funnet (NTNU, 2020). I en slik sammenheng kan vi støtte opp barnas kommunikasjon når de finner spennende arter eller ser ulike naturfenomener mens de er på tur. Det å undre seg sammen med dem, og vise engasjement for det som barna interesserer seg i. Språklige interaksjoner i barnehagen der personalet inviterer barn til å forlenge og utdype et tema de er opptatt av, kan engasjere dem i stor grad (Gjems, 2019, s. 44).

3. Metode

Valgene vi har tatt er basert på problemstillingen vår: Hvilken grad og hvordan benytter pedagogen naturen som ressurs i barns språkutvikling?

3.1 Metodevalg

Ved å samle inn kvantitative data gjennom spørreundersøkelser, kan forskningen bidra til å kvantifisere graden av påvirkning naturopplevelser har på barns språkutvikling, samt gi innsikt i pedagoger sin praksis og oppfatninger rundt bruk av naturen som ressurs i barnehagens læringsmiljø. Hvis vi samler inn kvalitativ empiri vil vi kunne få informasjon om hvordan de eventuelt bruker naturen som ressurs.

Vi var ganske sikre på at det var kvantitativ undersøkelse vi ville gå for, men vi endte opp med å ha både kvalitativ og kvantitativ metode. Dette ønsket vi siden vi kunne få litt mer data å bearbeide og analysere, og at forskningen fikk et større omfang/bredde.

3.2 Kvantitativ metode - spørreundersøkelse

Kvantitativ metode er en metode som gir tellbar data. Den vanligste metoden for kvantitativ innsamlingsmetode er spørreskjema. Dersom vi bruker “survey-undersøkelse”, sender vi ut spørreskjema der informantene leser spørsmålene og skriver inn svarene sine eller krysser av i selvutfyllende skjema. For å få best mulig svar på problemstillingen vår må den kvantitative innsamlingsmetoden inneholde presise og avgrensede spørsmål (Larsen, 2020, s. 50).

Siden spørreundersøkelsen skal være tellbar, er det en fordel å treffe en stor rekkevidde med pedagoger. En annen fordel er at svarene skal være anonyme, da er sannsynligheten stor for at de svarer ærlig. Det kan også være bra for oss at spørsmålene er ferdigstilt på forhånd, slik at vi rekker frem til de som allerede er interesserte i tema (Larsen, 2017, s.28). Programmet vi brukte (SurveyXact) var veldig lett å lære og bruke, slik at vi raskt kom i gang med analysen av dataen vi fikk.

Mangel på informasjon kan være en ulempe i kvantitativ metode. Det kan også være vanskelig å sikre validitet, i denne sammenhengen betyr det at informantene er “kvalifisert” innenfor vår målgruppe. Spørreundersøkelsen er så god som spørsmålene vi lager, kanskje

ikke alle forstår det på samme måte hvis det ikke er tydelig nok hva det er vi vil frem til. Vi må også sikre at vi stiller spørsmål som gir tydelige svar som kan hjelpe oss å svare på problemstillingen (Larsen, 2017, s.28).

3.2.1 Fremgangsmåten vår

Vi startet prosessen med å finne ut hvilke spørsmål vi trengte for å kunne besvare problemstillingen vår. Deretter fant vi ut hvordan SurveyXact fungerer, og skrev inn spørsmålene der.

Vi sendte ut spørreundersøkelser (vedlegg 1) på forum (Facebook-grupper) som er rettet mot de som er i barnehagefeltet. Det sikret at vi traff en del av målgruppen vi sikter oss inn på, som er pedagoger i barnehagen (ped.leder/styrer/barnehagelærer). Svar på spørreundersøkelsen skal ikke kunne røpe hvem informantene er, den er helt anonym. Vi valgte å ha med et kommentarfelt helt i slutten av spørreundersøkelsen, slik at pedagogene kunne si meningen sin knyttet til spørreundersøkelsen. Etter ca. en måned lukket vi spørreundersøkelsen, slik at vi kunne starte å bearbeide dataene vi samlet inn.

Når undersøkelsen ble lukket, lagde SurveyXact diagrammer for oss, slik at vi fikk analysert det på en oversiktlig måte. Vi trengte bare å velge hvilke diagrammer som var mest oversiktlig for oss å bruke. Da valgte vi søylediagrammer.

Det vi ville undersøke i empirien vi samlet inn var hva som var en gjenganger. Målet var ikke å "ta" noen på noe, men å finne en sammenheng. Vi brukte også intervjuene våre til å gå mer i detalj på svarene fra spørreundersøkelsen.

3.3 kvalitativ metode - intervju

Kvalitativ metode innebærer data som ikke kan måles/telles, der fokuset er for eksempel oppfatninger eller meninger, altså kvalitative data (Larsen, 2020, s.25). I vårt tilfelle var vi ute etter pedagogenes kunnskap, meninger og erfaring. Da passet det bra for oss å velge intervju som metode. Svarene vi fikk fra vår kvalitative metode ble brukt til å kunne svare nærmere på hvordan pedagogene bruker naturen som ressurs i forhold til språkutviklingen.

En stor fordel med kvalitativ metode, og intervju i vårt tilfelle, er at informantene må møte opp fysisk ansikt til ansikt, det fører til mindre bortfall. Vi valgte å ha et halvstrukturert

intervju, slik at vi kunne ha rom for oppfølgingsspørsmål og at samtalen kunne ha en bedre flyt. Larsen (2017, s. 29) skriver at slike oppfølgingsspørsmål kan bidra til mer dybde i tema og gi mer utfyllende svar, noe som er gunstig for oss. Dette fører også til at vi har muligheten til å sikre oss at vi har forstått svarene deres, og at vi kan finne ut av eventuelle misforståelser (Larsen, 2017, s.29). Dette merket vi var en stor fordel i intervjuet, da vi gikk gjennom svarene deres slik at vi fikk sikret oss at vi hadde forstått dem rett.

Ulempen med denne metoden er at en kan gå glipp av viktig informasjon når informanten ikke selv kan styre hva hun/han vil snakke om innenfor temaet (Larsen, 2017, s. 99). Ann Kristin (2017, s.29) går også gjennom andre ulemper som mindre rekkevidde, vanskeligere og tidkrevende å analysere data og at man ikke kan generalisere statistikken siden det i vårt tilfelle bare er to informanter i intervjuet.

Det er også en faktor at de sitter ovenfor oss som intervjuer, og da kan det hende de svarer slik de tror vi ønsker at de skal svare, dermed blir det vanskeligere å kontrollere svarene.

3.3.1 Fremgangsmåten vår

Da vi fant ut hvilket tema vi skulle skrive om, hadde vi allerede to pedagoger i tankene. Vi valgte å ha to intervjuer for å ikke ha for mye data å analysere. Informantene har begge stor interesse for friluftsliv og natur, og bruker det aktivt i barnehagehverdagen deres. Derfor tenkte vi at de passet bra til oppgaven vår og kunne gi oss gode svar i intervjuet. Heldigvis fikk vi ja fra begge når vi spurte dem om de ville være informanter.

Før vi fant spørsmål til intervjuet vårt, måtte vi lage et infoskriv (vedlegg 2) til informantene. Det gir informasjon som innebærer anonymiteten til intervjuet, info om tema vi har valgt, fristen for innlevering og detaljer som at informantene kan trekke sin besvarelse hvis de angrer. Deretter sendte vi ut mail til de pedagogene som var aktuelle for oss, først spørsmål om de kunne stille til intervju og infoskrivet, deretter avtalte vi tid og sted for intervju og gav dem intervjuguiden (vedlegg 3).

Strukturert intervju med åpne svar. Her laget vi en intervju-guide med ferdige formulerte spørsmål (vedlegg 3). Disse spørsmålene skulle til sammen gi et godt grunnlag for å dekke problemstillingen og de temaene som inngår i problemstillingen vår. Spørsmålene ble sendt ut til informantene på forhånd slik at informantene kunne være tilstrekkelig forberedt.

Vi stilte spørsmål til informantene, i rekkefølge i henhold til guiden. Vi sikret oss at de svarer på det samme, slik at resultatene ble lettere å sammenligne. Vi stilte til intervju, der en av oss stilte spørsmålene, mens den andre noterte ned svarene. Vi gikk gjennom svarene underveis i intervjuet, slik at informantene kunne være sikker på at vi hadde forstått dem rett. Etter intervjuene samlet vi svarene i et dokument. Dermed fant vi frem til likheter og ulikheter av meninger og svar, og hva som var viktigst for de vi intervjuet. Til slutt satte vi svarene deres opp mot spørreundersøkelsen for å gå mer i dybden på tema.

3.4 Ethiske hensyn

Når vi skulle ha intervju og spørreundersøkelse, var det viktig at vi viste hensyn til informantenes personvern, i tråd med at materialet vi fikk var fullverdig. I utsendingen av spørreundersøkelsen var det viktig for oss å presisere anonymiteten, og at personopplysninger ikke ble knyttet til svarene vi fikk. I spørreundersøkelsen var det ikke mulig å identifisere informantene, foruten kommentarene av undersøkelsen som var den eneste plassen de kunne skrevet noe som kunne røpe identiteten sin. Dersom noen hadde gjort dette ville vi ikke tatt det med i oppgaven.

Et intervju foregikk over zoom, mens det andre intervjuet foregikk fysisk. Vi hadde ikke lydopptak i intervjuene, slik at vi ikke skulle kunne gjenkjenne identiteten til pedagogene, vi har dermed ingen dokumenter eller filer som kunne i senere tid utgi hvem de er.

3.5 Gyldighet og pålitelighet

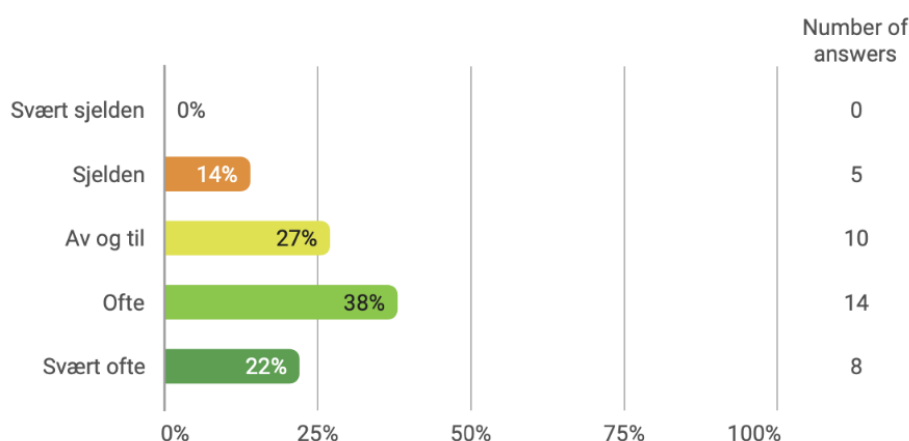
Dataene vi samlet inn var ikke objektive fakta, men informantenes subjektive oppfatning. Vi ville ha svar på spørreundersøkelsen vår fra pedagoger i barnehagen. Siden vi publiserte den offentlig gjennom sosiale medier, var det ikke garanti for at det kun var pedagoger som svarte. Spørreundersøkelsen vår kunne få delvis besvarelse eller informanter som ikke fullførte, slik at totalt antall svar kunne variere fra spørsmål til spørsmål.

4. Resultat

I dette kapittelet går vi gjennom svarene vi har fått i både spørreundersøkelsen vår og intervjuene. Vi har intervjuet to informanter. Begge er pedagoger i barnehage med interesse for friluftsliv og natur. Vi har valgt å gi informantene fiktive navn: Nils og Vilde. Flere av svarene deres går igjen, dette kan tyde på at informantene har ganske like synspunkt, at de ser verdien av natur i forhold til språk.

4.1 Naturen som språkarena

4.1.1 Naturen som støtte i språkutvikling

Figur 1. Resultat fra spørreundersøkelsen, "I hvilken grad bruker din barnehage naturmiljøet som en ressurs for å fremme barns språkutvikling?"

I vår spørreundersøkelse spurte vi om hvor ofte naturmiljøet ble brukt som en ressurs for å fremme dette med språkutvikling, og her fant vi noen interessante svar (Figur 1). Vi ser at 60% bruker naturen ofte eller svært ofte som en ressurs for språklæring i barnehagen. Som grafen viser oss svarer 14% at de bruker naturen sjeldent som en ressurs for språklæringen, og 27% har utgitt at de bruker naturen av og til. Vi ser at flertallet av besvarelsene bruker naturen aktivt som en arena for å utvikle språket hos barna, noe som kan tyde på en god trend.

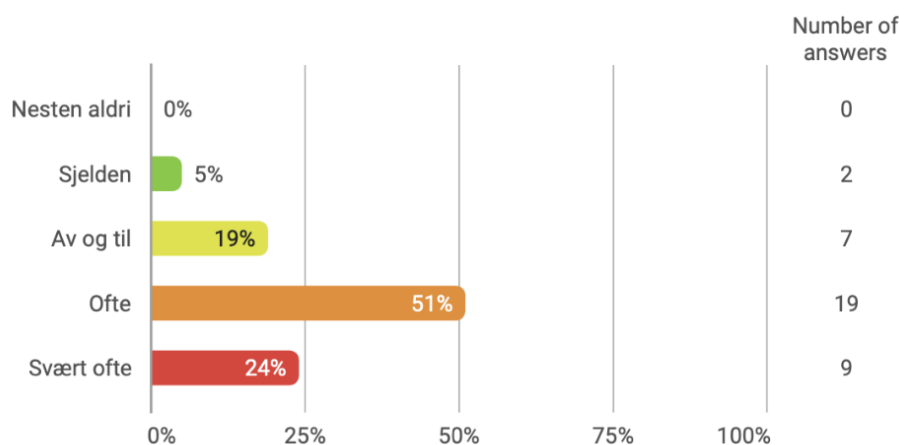
Naturen som støtte i språkutviklingen var et tema som engasjerte våre to informanter. Temaet ble sett på som viktig for barnets språkutvikling og de fant flere fordeler med å bruke naturens uteområde. Begge informantene brukte naturen aktivt i barnehagehverdagen, da de var ute store deler av tiden. Nils pekte frem naturens rike miljø å leke i, der man fant

muligheter for begrepslæring gjennom planter, dyr og insekter. Men også kontraster som kunne gi begrepene mer dybde og mening. Vilde poengterte at samtalene ble mer naturlige og aktive, da uterommet alltid var i endring. Hun fant også fordeler i at barna brukte ordforrådet til å beskrive hva de observerte når de var ute i naturen.

Informantene understreker at leken ute er mer fri og at meningsfulle opplevelser gir best læring. De har begge et fokus på dette med begrepslære der barna får lære navn på arter, istedenfor å si tissemaur når det egentlig er en skogsmaur. Nils forteller om det å løfte frem barn som strever litt språklig, der man kan ha aktiviteter som ikke krever mye språk. Aktiviteter som å gjemme dyr eller andre ting i skogen, der barna kan lete og finne. Dette mener han kan være en inngangsport til undring og en måte å utvikle ordforrådet på, da man kan ha gode samtaler underveis. Vilde poengterer i denne sammenhengen at bevisste voksne er viktig, da barn trenger støtte i og utenfor leken.

Nils forteller om at han har med seg avdelingen ute i skogen annenhver uke, hele uken. Dette er en strategisk filosofi som skal være til nytte for barna, både motorisk og språklig. Vilde har også en målrettet filosofi med det å bruke naturen aktivt i barnehagehverdagen, der de er ute stort sett hver dag, hele dagen. Her får barna mye eksponering for språklige aktiviteter i henhold til naturens omgivelser.

4.1.2 Utforsking i naturen

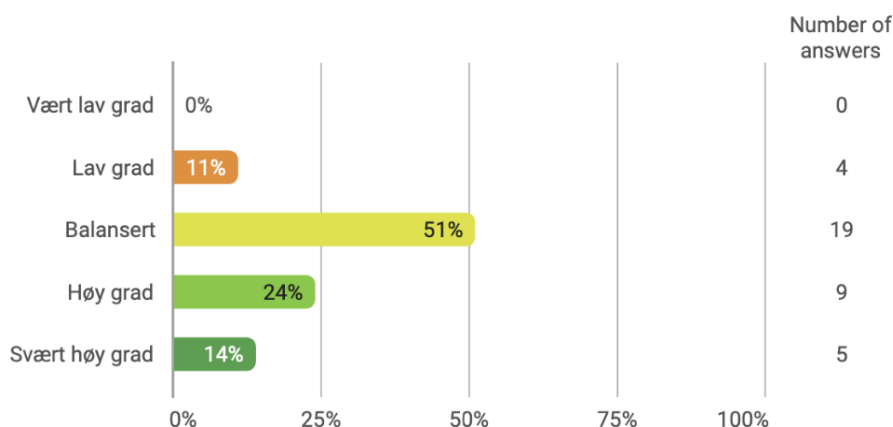
Figur 2. Resultat fra spørreundersøkelsen, "Hvor ofte de bruker naturopplevelser som grunnlag for å introdusere nye begreper og ordforråd for barna?".

Som figur 2 viser, er det tydelig at informantene bruker naturen ofte med mål å introdusere barna for nye ord og begreper. Hele 75% av informantene som har svart ofte eller svært ofte. Spesifikt i totalen av 39 informanter, viser resultatet at 9 informanter har svart "Svært ofte", 19 har svart "ofte", 7 informanter har svart "av og til", 2 informanter har svart "sjeldent", og til slutt har ingen svart "nesten aldri".

Vilde og Nils har veldig like syn på bruken av naturen i forhold til utvikling av ordforråd med utforskning i naturen. I intervjuet snakket Vilde mer generelt om barnas møter med naturen og dyr. Nils fokuserte mer på å bygge videre på det barna oppdager og å være en aktiv voksen i lag med dem. Han ga oss også noen konkrete eksempler han bruker i barnehagen, som for eksempel illustrere vårtegn og prosjektet med fuglekassen som vi skal gå nærmere inn på etterhvert.

I utforskning i naturen understreket informantene viktigheten av engasjerte og aktive voksne. Kunnskapsrike voksne kan bidra til å hjelpe utviklingen til barna. Voksne som spiller videre på barnas interesse, undrer sammen med barna og vekker nysgjerrighet hos dem, vil gi barna en mulighet for utvikling. På denne måten er barna motiverte, samtidig har de voksne som kan bygge videre på barnas kunnskap og språk. Begge informantene var opptatt av å gi barn innholdsrike naturopplevelser. Et eksempel på språklæring i naturen er å bruke rette artsnavn. Det er ikke viktig om barna i første omgang bruker korrekt artsnavn, men dersom de voksne bruker navnet bevisst, kan barna lære det etterhvert. Dette var tydelig fra begge informantene. Et annet eksempel fra Nils er at dyr kan vekke nysgjerrighet. I avdelingen hans lekte barna at de var dyr som skulle ha en maur med i middagsselskap, og da måtte barna finne ut hva mauren spiser. Et tredje eksempel som Nils nevner er at barna får lage illustrasjoner om vårtegn.

4.1.3 Tilgjengelig ressurs

Figur 3. Resultat fra spørreundersøkelsen, "Hvor stor grad av støtte og ressurser finnes i barnehagen som fremmer språkutvikling i naturen?".

Som vi ser i figur 3 viser forskningen at det finnes en moderat mengde ressurser i barnehagen som fremmer språket i naturen. Dette vil selvsagt variere fra barnehage til barnehage, men sett ut fra figuren kunne det vært mer ressurser. Ut fra figuren kan det tyde på at barnehagene ikke har et spesifikt fokus på dette området, eller at man kanskje ikke er klar over ressursene barnehagen har tilgjengelig. 38% viser til at det fins i stor grad gode ressurser som støtter språklig læring ute i naturen for barna, der 62% kanskje ikke er bevisst på materiale tilgjengelig eller at det rett å slett er for lite.

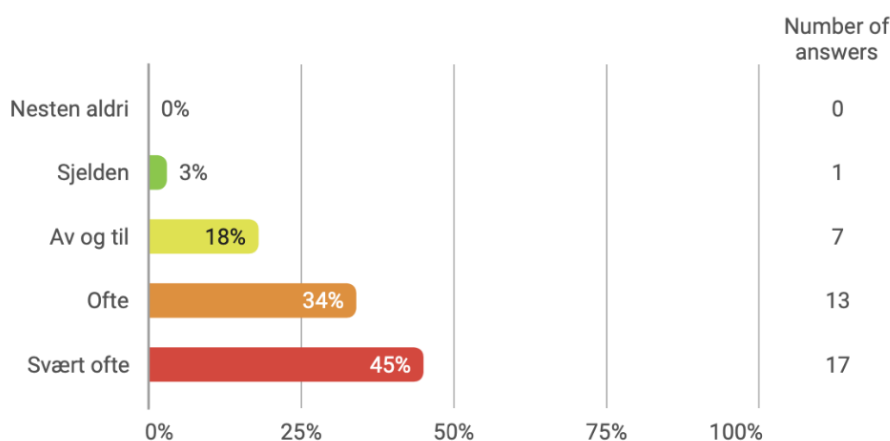
Informantene i intervju forteller oss om ressurser som er tilgjengelig i barnehagen, og er samstemte om at voksne er den viktigste ressursen. Menneskelige ressurser sitter på den viktige kunnskapen og det er de som disponerer tid. Spesielt dette med tid er Vilde inne på. Tid, rom og ro. Man skal ha god tid når man er ute i naturen, der turen er målet og ikke destinasjonen. Hun forteller også at det er viktig å gi rom for at barna stopper opp og undrer seg og å ha roen, det smitter over på barna. I denne sammenhengen påpeker Vilde videre at man som voksen ikke bør ta opp mobilen for å sjekke "fasit" med en gang, men å undre sammen med barna først. Verne om den gode samtalen.

Nils sier at det er viktig å ha interesserte voksne, spesielt når det gjelder friluftsliv og naturen generelt. Å tilegne seg kunnskap man kan føre videre i hverdagen. Når det gjelder virkemiddel er begge informantene inne på dette med bøker og artsorakel som man kan finne på telefon. Vilde understreker det å ha med seg forstørrelsesglass, slik at barna kan få se arter

på nært hold og å oppdage detaljer ved artene. I tillegg til å ha med verktøy som spade, bøtter og lignende. Når det gjelder ressurser som språkpakker mener Nils at dette kan være en omvei for barna når det gjelder språklæringen. Han poengterer videre at det ikke er like nyttig å lære begrep på bildet, enn det er å lære fysisk og kjenne det på kroppen. Dette står også kanskje i stil med det å være ute i naturen. Det å lære i en kontekst sier han er viktig og det kan appellere like bra for minoritetsbarn som kan ha språkvansker i tillegg. Det å bruke naturen som en ressurs i seg selv er også en fin mulighet å få stimulert språket til barna, da de ofte er mer aktive ute enn inne.

4.2 Pedagogers erfaringer

4.2.1 Barns engasjement i samtale

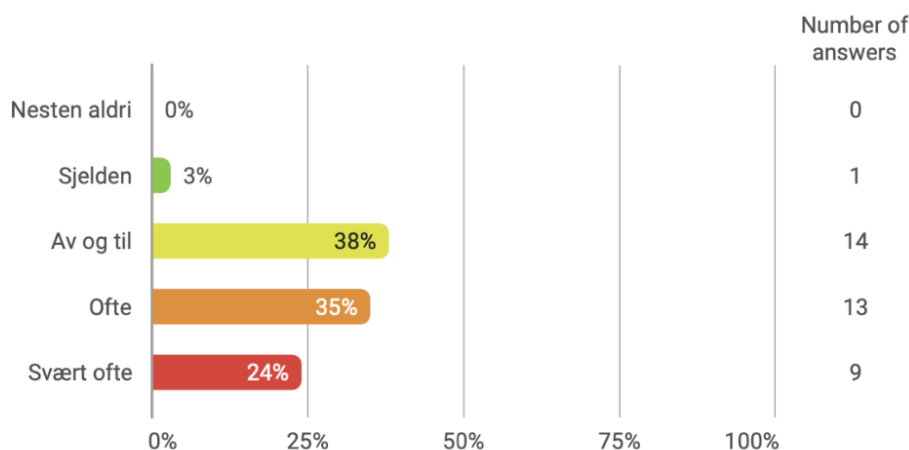
Figur 4. Resultat fra undersøkelsen, "Hvor ofte informantene har erfart at barn er engasjert i samtaler om naturen og dens elementer?".

Her ser vi etter erfaring fra pedagoger i barnehagen, og deres observasjon over barnesamtalene. Figur 4 viser tydelig at barna engasjerer seg ofte over naturen og naturfenomener. Nesten 80% av informantene har erfart at barn ofte eller svært ofte er engasjert i samtaler om naturen. Spesifikt, hele 45% har svart "svært ofte" og 34% svarte "ofte", dette forteller oss at de fleste informantene opplever ofte engasjement rundt naturen hos barn. En informant har svart sjelden, dette viser oss at en veldig liten andel opplever barns engasjement sjeldent. Ingen har svart "Nesten aldri", som indikerer at barns engasjement i samtaler om naturen ikke er helt fraværende ifølge informantene. Nils deler flere gode erfaringer der barn har vært engasjerte i samtaler om natur og naturfenomener. Han nevner at ting med liv, som for eksempel fugler eller skruketroll,

vekker ofte interesse hos barn. Å snakke om det man er redd for har vært nyttig for barna i avdelingen. Dette engasjerer ofte barna i avdelingen hans. Det er typisk å være redd for edderkoppen. Da kan det være lurt å snakke om den, få bedre kjennskap til den. Slik kan man forhindre fobi, eller hvertfall betrygge barn, sier han.

Vilde har fokus på de viktige samtalene på tur i naturen. Hun sier det er mer naturlig ute i forhold til inne, at samtalene flyter bedre. Hun peker også på at i dagens samfunn har vi mistet det å ta vare på de spontane øyeblikkene. Eksempler på slike øyeblikk man kan snakke om er bølger og skyer, trær som beveger seg eller fugler som flyr. Vi kan bruke god tid på å være i øyeblikkene og snakke om det som skjer rundt oss. Dette er noe man kan tenke på når man går på tur i barnehagen. Er det viktig å nå destinasjonen til turen så fort som mulig? Eller kan vi se oss litt rundt, snakke om hva som er rundt oss og gi barna den tiden de trenger? Hun sier at barnehager opplever stort tidspress og at det beste hadde vært å “ta tiden tilbake”.

4.2.2 Aktiviteter i naturen stimulerer barns språkutvikling

Figur 5. Resultat fra spørreundersøkelsen, “Hvor ofte informantene opplever at barna tar med seg språket de har lært gjennom aktiviteter i naturen og bruker det i andre sammenhenger?”.

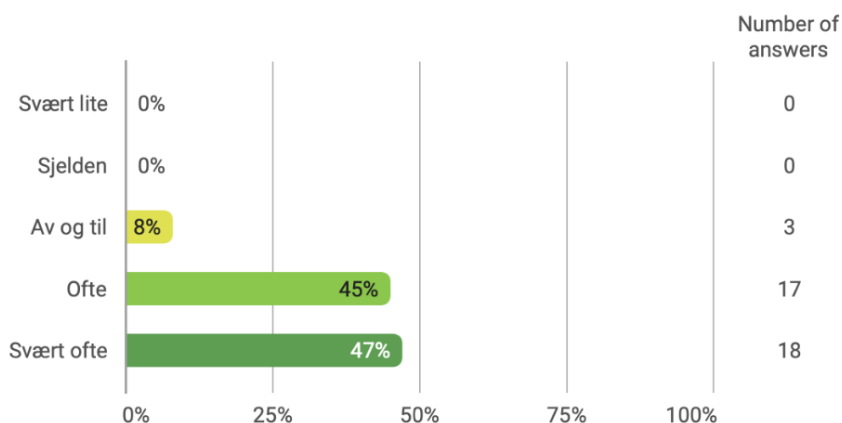
Om man ser på spørreundersøkelsen vår svarer pedagogene at man ofte opplever at barn tar med seg språk og begrep de har lært med inn i andre aktiviteter. Dette kan også være påvirket av bevisstheten til personalet, da man jobber på ulike måter. I figur 5 ser vi at hele 59% ser at dette skjer ofte og svært ofte, mens 38% av besvarelsene ser det av og til. Dette kan være påvirket av andre prioriteringer og observasjoner pedagogene tar for seg, siden det kan være enklere å observere noe når man ser etter noe spesifikt.

Informantene fra intervju forteller oss om at barna tar med seg begrep fra naturen inn i andre aktiviteter og sammenhenger. Nils deler for eksempel erfaringer fra hans hverdag der barna snakker om vårtegn i flere sammenhenger, og at han hører flere begrep som går igjen. Vilde forteller videre at hun ser det mest i lek. Alt fra bølger til teater, de leker det. Man ser det også på måten de uttrykker seg i lek gjennom kunnskapen de har tilegnet seg gjennom å ferdes i naturen. Begge informantene understreker dette med kommunikasjonen barna har med foreldrene, det at de husker og kjenner igjen. Og at de setter ord på egne opplevelser.

Med kunnskap man tilegner seg fra naturen, kan det være med på å berike leken i sin helhet. Vilde forteller om måten barna kommuniserer med hverandre, men også hvordan de kommuniserer med oss voksne. Dette er med på å utfordre oss voksne til å hente ny kunnskap, som igjen vil berike pedagogikken i barnehagehverdagen. Har man en stor interesse av å være ute og å tilegne seg kunnskap om ute-elementet, skaper dette en god språkmodell for at barna får stimulert språket på en aktiv måte. Vilde poengterer videre at uterommet vil hjelpe barna å utvikle sanser som vil støtte deres engasjement. Her er det viktig at barna blir møtt der de er. Både Nils og Vilde har allerede vært inne på dette med den voksne som en viktig ressurs, og her poengterer begge at barn slutter å være nysgjerrige hvis ikke de voksne er der for å støtte undringen. Det å ta barna på alvor. Men man skal heller ikke gi fasit på alt, da kan interessen visne vekk. Undring sammen kan stimulere språket for barnet, og barnet kan skaffe seg knagger som gjør det enklere å kjenne igjen arter på.

4.3 Pedagogers meninger

4.3.1 Viktigheten av natur

Figur 6. Resultat fra spørreundersøkelsen, "I hvor stor grad mener du at aktiviteter i naturen bidrar til å stimulere barns språkutvikling?"

Figur 6 viser tydelig at naturen bidrar i stor grad med å bidra til å stimulere barns språkutvikling. Ingen av pedagogene har svart "Svært lite" eller "Sjelden". Det vil si at alle som har svart på dette spørsmålet observerer utvikling i naturen, i hvert fall "Av og til". Åtte prosent svarte "Av og til", dette gir også mening siden språkutvikling vanligvis ikke er et fokus ute, og det vanskelig å observere fra dag til dag, men lettere over tid. 45% har svart "Ofte" og 47% har svart "Svært ofte". Det forteller oss at de pedagogene er bevisste på at språkutvikling skjer i naturen.

Begge pedagogene i intervjuene er mye ute i barnehagehverdagen. Som tidligere nevner de viktigheten av de voksne. De voksne som stopper opp og er til stede med barna, bidrar til god språkutvikling. Kunnskapen til de voksne spiller altså en stor del i barns læring av språk, kan vi tyde på svarene fra intervjuet. Vilde sier hun ser utvikling av språket, men også at naturen bidrar til så mangt. I tillegg til språkutvikling har vi for eksempel mestring og motorisk utvikling som kommer av ferdsel i naturen. Vilde sier at naturen gir oss det vi trenger. Disse pedagogene har ulike ferdigheter og kunnskap knyttet til naturen, men begge tar den i bruk så ofte som mulig siden de ser verdien i å være ute. Den frie naturen som er en stor arena for generell utvikling, spiller en stor rolle for å gi barna alle mulige muligheter.

Nils sier at det er viktig å integrere naturen i språklæringen fordi den er en stor del av hverdagen hans. Vi hører til naturen, derfor er det naturlig for oss å bruke den. Han nevner

også rammeplanen, og refererer til noen av punktene for å tydeliggjøre viktigheten av naturens plass i barnehagen. Det ble nevnt noen konkrete eksempler på variasjonen naturen kan tilby, som kan bidra til å sette ord på ting som interesserer barna: ulike elementer i naturen som kan endres, årstidene som kommer og går, blåmeisen sin forvandling eller ulike former. Nils har laget en fuglekasse med kamera, som barna kan observere fra avdelingen i barnehagen. Slik får de muligheten til å se fugler vokse og utvikle seg fra de er egg, til de blir fugler.

Informantene stiller seg kritiske til alle programmer og pakker de får tilbudt, siden de ofte ser muligheten til å bruke naturen i stedet. “Trenger vi program og pakker, når vi kan gå ut?”

4.3.2 Kommentarer fra spørreundersøkelse

Spørreundersøkelsen gav oss flere kommentarer om tematikken vår, som var gode tanker. Flere poengterer viktigheten av temaet, og at dette bør være noe å ha fokus på i barnehagen. En pedagog skriver det å snakke om naturen gir et bredt ordforråd til barna, og ikke minst mye kunnskap og lærdom. Barna kan få høre litt “vanskelige” ord, hvor vi kan snakke litt om hva det ordet betyr slik at de utvider begrepsforståelsen sin.

Noen fikk frem at de ikke har vært bevisst på å integrere naturen som en språklig arena for barna, og at dette ville vedkommende tenke mer på fremover. En kommenterte at de skulle begynne med dette allerede hos 1-2-åringene.

En pedagog trekker frem at språkutviklingen skjer overalt hele tiden hvor barn og voksne er sammen om gode opplevelser, enten det er i naturen eller andre steder. Det å være bevisst på hvordan barn tilegner seg språk gjør noe med hvilke språklige forbilder vi voksne er til enhver tid, også i naturen. Ved å snakke om tingene barn “griper” om insekter, trær, værphenomener eller andre ting gir barna erfaringer med språk og natur som de senere kan ta med inn i lek, høytlesing, dramatisering og annet. Derfor er det viktig at vi hele tiden snakker om det rundt oss, da gir vi barna gode språkopplevelser ute som inne.

I skogen og på tur generelt opplever en pedagog at barna undrer seg mer, og derfor også bruker språket med på eget initiativ. Pedagogen opplever at leken endrer seg til det positive, og alt det udefinerte materiale naturen har å by på stimulerer fantasi og kreativitet. Pedagogen

opplever også at konfliktene i barnegruppen er mindre og det er mer samhandling på tur, noe som igjen bidrar til et bedre språkmiljø. Alt dette, og spørsmålene fra spørreundersøkelsen oppfordrer til tilstedeværelse og deltagelse av voksne. Spørsmålene og samtalene rundt naturen kommer av at man gjør det interessant og gøy, påpekte pedagogen.

Flere pedagoger skriver også dette med at det kunne vært mer kompetanse rundt språklæring i naturen i barnehagen. Naturen er noe som fenger barna og noen opplever at det blir brukt bevisst og ubevisst når det gjelder språkutviklingen. Naturen blir sett på som en viktig språkressurs hos mange, men er avhengig av voksne med kompetanse som kan utøve. En pedagog deler sin mening om at arbeidet med språkarbeid i naturen er varierende både grunnet kompetanse rundt arbeid i naturen og at man ikke får mulighet til å være ute i naturen grunnet holdninger hos ansatte og en stressende hverdag. Slik gjør at naturfaglig arbeid i barnehagen nedprioriteres.

5. Drøfting

I denne delen vil vi drøfte resultatene vi har lagt frem i kapittel 4 sammen med teorien i tematikken. Sammen med dette vil vi komme med egne synspunkt opp mot problemstillingen vår. Drøftingen vår er spisset inn for å finne de viktigste punktene som kan hjelpe oss med å besvare problemstillingen vår som er, “Hvilken grad og hvordan benytter pedagogen naturen som ressurs i barns språkutvikling?”.

5.1 Hvilken grad blir naturen brukt

5.1.1 Naturen som arena for språkutvikling

Informantene var samkjørte i mange av spørsmålene og hadde svært like pedagogiske grunnsyn i dette temaet. Å tilbringe tid ute gav mange fordeler ifølge Vilde og Nils, og ble brukt aktivt i deres barnehagehverdag. Dette er noe vi også mener er viktig sett i sammenheng med barnets språklige utvikling.

Første spørsmål handlet om i hvilken grad bruker barnehagen naturmiljøet som en ressurs for å fremme barns språkutvikling, der man i figur 1 kan se at 60% svarte ofte eller svært ofte. Dette ble bygget videre på i intervjuene da informantene var samkjørte i denne spørreundersøkelsen. Det vi ser gjentakelser på er dette med å bruke naturen flittig, noe som våre informanter brenner for. Dette er noe vi selv ser på som givende i barnehagehverdagen og som vi mener burde være et enda større fokus i flere barnehager. Som Sandø & Myran (2018, s.45-46) sier er det viktig for voksne å gi barna tid og rom for leken ute, siden naturen gir barna kreative og utforskende miljø der barna får anledning til språkutvikling. Barn får forhåpentligvis mange gode erfaringer ute der de får bruke sansene sine, kjenne på sanden mellom tærne og klatre på skogens mektige trær (Langholm, 2018, s.37). Det at vi finner et samspill mellom sanser og motorisk utfoldelse, sammen med språkutviklingen, tenker vi kan være viktige faktorer for barnas helhetlige utvikling.

Figur 6 omhandler i hvor stor grad mener du at aktiviteter i naturen bidrar til å stimulere barns språkutvikling. Spørreundersøkelsen viste hele 92% som svarte ofte eller svært ofte. Dette viser en indikasjon på hvor essensiell naturen kan være og kanskje bør være i barnehagehverdagen. Våre to informanter poengterte selv de brukte uteområdet flittig til disposisjon for språkutviklingen, som åpnet opp for ferdighets- og kunnskapsoppbygging i

barnehagehverdagen. Dette ser vi selv på som meget viktig. Barn i barnehagen oppholder seg mye ute, noen mer enn andre. Men i denne sammenheng er uterommet en fin arena for å inspirere barna til å utforske og leke med språk. “Gode opplevelser gir rom for samtaler, og erfaringer skaper knagger som igjen hjelper barna å assosiere begrep de lærer. Barn er også samlere, da er det viktig at vi tar oss tid til å gjøre noe med funnene slik at barna ser verdien av det vi finner ute i naturen (Sandø & Myran, 2018, s. 45).” Her deler vi tankene som Sandø & Myran kommer med, da vi mener det er viktig at vi gir barna tid og rom for undring. Dette kan vi også støtte opp med forskningen til Fischer og Leicht Madsen (2001, i Langholm 2018, s.32) som viser oss de tre oppmerksomhetsfasene til barn. Disse fasene er det viktig å være klar over og kan være en stor mulighet for samtaler som kan støtte ulike sider av språkutviklingen deres. Vi som voksne er verdifulle støttespillere i barns utforsking, som da gjør det ekstra viktig å være den tålmodige og engasjerte pedagogen for barna.

5.1.2 Barna er ofte engasjert i samtale om naturen

I figur 4 stilte vi spørsmålet om hvor ofte informantene har erfart at barn er engasjert i samtaler om naturen og dens elementer, der hele 79% svarte ofte eller svært ofte. Her var begge informantene innom den gode samtalen, å bygge videre på det barna undret seg over eller stilte spørsmål ved. Slik vi ser det er det en veldig positiv trend ifølge spørreundersøkelsen, noe som er et svært godt utgangspunkt for videre arbeid. Ønske vårt med dette spørsmålet var å få frem hvordan pedagogene gikk frem i samtaler med barn, om de var undrende med barna eller om de bare presenterte fakta. Vi ser på den gode samtalen med barn som viktig i form av språklig utvikling, men også for at barnet skal bevare spenningen i et allerede interessant funn eller observasjon. Da mener vi det er særs viktig at pedagogen støtter opp interessen til barnet med en undrende tilnærming. Her vil det sannsynligvis oppstå spontane øyeblikk som er viktig å ta vare på, noe som våre informanter også sier som en fellesnevner.

Som pedagog gjelder det å følge godt med og å ta barnas observasjoner og refleksjoner på alvor. Bruke barnas funn til gode samtaler, eller gjøre noe kreativt ut av det (Sandø & Myran, 2018, s. 45). Denne teorien støtter vi og tolker som svært viktig i form av at man skal ta barn på alvor om tema som engasjerer dem. Om vi som pedagoger ikke viser engasjement for barns interesser, vil deres indre drivkraft visne bort og interessen vil gå vekk. Derfor er de

spontane øyeblikkene som vi har vært innom, svært viktige å ta vare på, noe som våre informanter også var svært opptatt av.

Videre i figur 5 spurte vi informantene hvor ofte de opplevde at barna tok med seg språket de har lært gjennom aktiviteter i naturen og tok det i bruk i andre sammenhenger. Her fikk vi en positiv trend med 59% som svarte ofte og svært ofte, noe som tydelig gir oss en indikasjon på at naturen er bra for barnets utvikling. Våre to informanter trekker frem kommunikasjonen barna har med foreldre, og at de forteller om dagen og bruker ord som de har lært gjennom sin hverdag ute i naturen. Vi tolker dette som et meningsfylt arbeid, når man ser at barn tar med seg språklig læring til hjemmebane. Gjennom å delta i dialoger får barna også erfaringer med det å fortelle. Her får de en naturlig arena der de får ta i bruk ord og begreper de har lært gjennom å for eksempel være ute. De spontane hverdagssamtalene har det mye å si hvordan vi støtter barnas måte å uttrykke seg på, og at de får delta i samtalen på sine premisser. Med en oppmuntrende respons underveis i samtalen, har voksne en viktig rolle i barnets formidling (Sandø & Myran, 2018, s. 25).

5.2 Hvordan blir naturen brukt

Hvordan bruker vi egentlig naturen som ressurs?

I resultatene fra undersøkelsen vår fant vi flere viktige punkter som bidrar til språklæring i naturen, artsnavn, følge opp barns interesse, og voksenrollen. Vi skal drøfte det vi mener er essensielt for utviklingen.

5.2.1 Begrepslære

Begrepslæren var også en gjenganger hos våre to informanter. Dette i sammenheng med å være ute i naturen, ser vi på som en fordel for barna da de vil få ulike observasjoner og erfaringer med naturfenomener. Det å undre seg over fuglelivet og å lære navn på dem eller å utforske det som er i jorda. Språklige interaksjoner i barnehagen der personalet inviterer barn til å forlenge og utdype et tema de er opptatt av, kan engasjere dem i stor grad (Gjems, 2019, s.44).

Spørsmålet om hvor ofte pedagogene brukte naturopplevelser som grunnlag for å introdusere nye begreper og ordforråd for barna, ble fellestrekkene engasjerte og aktive voksne. Som figur 2 viser svarte hele 75% på ofte eller svært ofte, noe som er en veldig positiv observasjon pedagogene har gjort seg. Dette er noe vi selv har klart å observere i vår tid i praksis. En

annen faktor som gikk igjen hos våre informanter var innholdsrike naturopplevelser. Naturen inviterer til gode samtaler om omgivelser som stadig er i endring, men også aktiviteter som kun uterommet kan by på (Sandø & Myran, 2018, s. 46). Dette er noe vi også ser på som svært essensielt i barnets helhetlige utvikling gjennom barnehagelivet. Naturopplevelser kan gi fine rammer for tanker og samtaler med barn, eller barn i mellom. Det kan også skape verdifulle minner som kan være med på prosessen for språkutviklingen og formidlingen av disse erfaringene.

5.2.2 Støttematerialer

Vi spurte i hvor stor grad av støtte og ressurser finnes i barnehagen som fremmer språkutvikling i naturen. I spørreundersøkelsen som vi kan se på figur 3, fikk vi et veldig balansert resultat. Dette var noe vi trodde skulle gi en høyere score, men som gav oss en fin pekepinn på at det er variasjon i barnehagene. Tankene vi satt igjen med var om pedagogene ikke tenkte på den voksne som ressurs, eller bevisstheten rundt materiale tilgjengelig for dette bestemte temaet. Våre to informanter fra intervjuet trakk frem voksne som en tydelig viktig ressurs, noe som kanskje ikke speiler seg igjen i spørreundersøkelsen. Våre tanker går videre på om personalet er bevisste på de tilgjengelige ressursene som finnes i barnehagen. Er de lett tilgjengelige for bruk, er det bra nok eller har barnehagen rett og slett for lite ressurser?

Våre to informanter trekker frem bøker og lignende som kan være med på å støtte opp språkutviklingen i naturen. Og at dette er fine virkemiddel for å tilegne seg kunnskap, som igjen kan gi større interesse for barna. Både ordforråd og språkforståelse berikes gjennom lesing. I bøkene møter barna stadig nye ord, og alle disse ordene må få en mening for dem. Lesestundene kan dessuten være gode arenaer sammen med naturen for felles opplevelser og et fint utgangspunkt for undring, utforsking og samtaler (Sandø & Myran, 2018, s. 30). Dette er noe vi støtter opp om når man ser på viktigheten av varierte metoder for utvikling i språk, og som vi kan se i rammeplanen for barnehagen. Rammeplanen sier at barna skal få oppleve spenning og glede ved høytlesning, fortelling, sang og samtale. Personalet skal bruke varierte formidlingsformer og tilby et mangfold av bøker, sanger, bilder og uttrykksformer (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 49).

Noe som informantene våre ikke var begeistret for var språkpakker og lignende. Dette har vi selv erfart fra skoleløpet og i praksis der slike pakker kan være en brems for en helhetlig språkutvikling. Tatt dette i betraktning kan variasjon i bokhyllene være vel så viktig.

Variasjon i bokhylla i barnehagen kan motivere flere barn til å utforske både det muntlige og det skriftlige språket. Barnas interesser bør møtes på ulike måter, og da bør faglitteratur og andre former for språkstimulerende virkemiddel ha en plass i barnehagen (Sandø & Myran, 2018, s. 34). Å ta med bøker og lignende på tur, er en fin aktivitet å ha med i sekken. Dette har vi selv brukt i praksis, og fungerer veldig fint inne som ute. Bøker på tur tenker vi kan spille videre på barns interesse.

5.2.3 utfordringer

I resultatet vårt dukket det opp ulike utfordringer i barnehagehverdagen. Figur 3 viser at det er balanserte svar i forhold til støtte og tilgjengelige ressurser i barnehagen. Resultatet viser stor ulikhet i barnehagene. Vi tolker det som at det er stor variasjon i kunnskapen til de voksne, men kanskje også begrensninger i rammene til de ulike avdelingene.

I vår erfaring fra praksis og vikarjobb i barnehage, finnes det avdelinger som er ute på tur veldig ofte, men det finnes også avdelinger som sliter med å komme seg ut. Noen av de faktorene som spiller inn kan være tidspresset i timeplanen til avdelingen, stress og andre utfordringer. For noen pedagoger kan det være vanskelig å motivere medarbeidere til å være mer ute. Dette fikk vi kommentar på i spørreundersøkelsen vår.

5.3 Voksenrollen

Resultatene våre viser hvor viktige de voksne i barnehagen er i utviklingen hos barn. Både Nils og Vilde understreket at det er de voksne som er de viktigste ressursene når det kommer til utviklingen av språket. Dette nevner også Sandø & Myran (2018, s. 8) da de skriver om viktigheten av kunnskap om språk for å sikre god utvikling. Det å være en god ressurs for språkutviklingen i barnehagen innebærer for eksempel å være interessert, undrende og aktiv med barna i barnehagen.

I intervjuene fikk vi eksempler på ting som kan interessere barn i naturen. Da er det viktig at vi som voksne tar tak i de situasjonene som kan bidra til samtaler som utvikler språket deres. I barnehagen møter vi ulike filosofier og ulike voksne i ulike roller. Slik vi ser det vil det nok alltid variere i hvor stor grad man er bevisst på det pedagogiske arbeidet, men til syvende og sist tenker vi det er viktig at barnehagen legger opp til å bevisstgjøre pedagoger og personalet på å gjøre seg gode observasjoner og å gripe de spontane øyeblikkene.

Ved direkte erfaringer med arter i naturen, har de voksne muligheten til å lære bort stor kunnskap. Det var interessant å høre fra pedagogene vi intervjuet, at begge bruker rette artsnavn for artene dersom de kan. Siden barna får møter med arten, har de noe å knytte artsnavnet til, en knagg som kan hjelpe dem å lære. Jansen og Tholin (2011, i Sandvik et al, 2014 s. 7) påpeker viktigheten og stiller krav til kompetansen hos de voksne, da de må klare å balansere mellom den planlagte delen og de spontane innspillene fra barna underveis i aktivitetene. Slik vi vil beskrive en kompetent pedagog i denne sammenhengen, er deres evne til å utnytte situasjonene som dukker opp og å ha en grunnleggende kunnskap om det som omfavner dem der de ferdes.

Vi mener det er en stor del av jobben til pedagogen i barnehagen å vite hva barn interesserer seg for og hvordan de kan støttes i språkutviklingen. Derfor kan det være nyttig å observere for å bli bedre kjent med barnet og for å finne ut hva som motiverer det til å bli engasjert i samtaler. Dette nevner også Gjems (2019, s.46) at barna lærer best i aktiviteter som kan utfordre dem, og når de er motiverte. Det er derfor viktig å ha kunnskap om dette som voksen i samhandling med barn. De voksne sin rolle for utviklingen til barna er særdeles viktig. Det kom også til syne i forskningen vi gjorde oss. Pedagogenes erfaring forteller oss at den viktigste ressursen er den voksne. Både Nils & Vilde gav oss flere eksempler på hvordan voksne i aktivitet med barn kan støtte dem.

Vilde gav oss et større innblikk i hvor viktig det er å være en undrende voksen i lag med barna, stille spørsmål selv om man kanskje sitter på svaret selv. Fokuser på barnas interesse i stedet for å finne frem mobilen for å komme fram til svaret så fort som mulig. I slike situasjoner er barna motivert til samtale som kan føre til utvikling. Gjems (2019, s. 44) skrev at språklige interaksjoner i barnehagen der personalet inviterer barn til å forlenge og utdype et tema de er opptatt av, kan engasjere dem i stor grad. Fra Liv Gjems sin artikkel om voksnes samtalestøtte er hun også inne på dette med den medundrende voksne. Åpne spørsmål kan engasjere til utforskning, mens lukkede spørsmål sjeldent inviterer barn til å bli engasjerte og aktiviserte i samtaler (Gjems, 2008, s. 366). Derfor tenker vi det er lurt å være i øyeblikket med barna, og være utforskende med dem for å holde på interessen og motivasjonen deres. Som Nils fortalte oss i intervjuet, er det mange naturfenomener som kan fange barnas oppmerksomhet og som kan føre til slike læringsmuligheter. Disse eksemplene gir oss en

pekepinn på hvordan pedagoger bruker naturen bevisst, og hvordan de naturlige interaksjonene kan være til nytte.

5.4 Oppsummering av drøfting

Gjennom intervjuene og det vi har samlet av data er vår oppfatning at det absolutt finnes mye bra med å inkludere naturen i barnehagehverdagen. Men at det også viser seg å være mange bevisste og flinke pedagoger der ute, som har et målrettet arbeid rundt dette temaet. Enkelte områder skulle vi gjerne sett var bedre, men da kan det være vår jobb å skape oppmerksomhet rundt dette. Gjennom kommentarene vi fikk fra spørreundersøkelsen tyder det på at pedagoger mener tematikken er viktig, og noe som absolutt bør bli et større fokus rundt om i barnehagene, men som ikke alltid er like lett å få til. Umotiverte voksne eller lite kunnskap om naturen og det språklige arbeidet kan være faktorer som gjør at dette blir nedprioritert. Barnehagen skal være en lærende organisasjon, da ser vi i denne sammenhengen at barnehagen bør øke kompetansen blant personalet. Barnehagen skal legge til rette for helhetlige læringsprosesser, og personalet skal sørge for at alle barn får varierte og positive erfaringer med språket som kommunikasjonsmiddel. I en lærende organisasjon har personalet en felles forståelse og et felles fagspråk om hva som kjennetegner barns språkutvikling og hvordan de skal legge til rette for best mulig språkarbeid i sin barnegruppe (Sandø & Myran, 2018, s. 60). Sandø & Myran (2018) spiller videre på det vi var inne på med de ansattes kompetansenivå, da de må utvikle et felles profesjonsspråk som gjør dem i stand til å snakke om hvorfor og hvordan de kan jobbe med språk i barnehagen.

6. Avslutning

Gjennom 3 års utdanning og en fordypning i barns natur og friluftsliv, har vi blitt inspirert av det å bruke naturen som en arena for pedagogisk arbeid. Vi ble raskt enige om tematikken vår, da begge har interesse for dette temaet. Når vi snart kan kalle oss for barnehagelærere, blir dette et naturlig fokus vi tar med oss inn i arbeidslivet.

Vi mener naturen gir et enormt omfang av opplevelser, tatt i betraktning at naturen alltid er i endring. Her finnes det gode pedagogiske muligheter. Vi brenner for en pedagogikk som inneholder naturen og dens fenomener, og å skape gode opplevelser for barn som igjen vil støtte læringen og utviklingen deres. Gjennom 3 år med utdanning i dette feltet, har vi tilegnet oss kunnskap og erfaring ved å ferdes ute på tur. Vi har fått gode basiskunnskaper og blitt svært trygge på å være ute i naturen i all slags vær. Slike ferdigheter ser vi på som svært viktig for at vi skal kunne jobbe etter barnets beste og deres behov. Vi har fått lede personalet gjennom prosjektarbeid som omhandler en pedagogikk ute, og fått perspektiv på at både barn og personale trenger veiledning til en positiv tilnærming ved det å være ute i barnehagehverdagen.

Før undersøkelsen vår hadde vi ikke tenkt mye på voksenrollen i forhold til språkutviklingen. I resultatene våre kom det tydelig frem at voksne er den viktigste ressursen og er essensiell i forhold til barnas språkutvikling. Dette har vi hatt som et av fokuspunktene våre og ser på det som svært viktig. Vi har fått en større forståelse for hvordan man kan jobbe med språket som fokus i pedagogisk arbeid i naturen. Blant annet kom det frem i resultatet at å ta tak i barns interesse og motivasjon er viktig. Barn lærer mer når de er motiverte. Vilde og Nils gav oss også et innblikk i hvordan man kan spille videre på barns interesser. Naturen tilbyr en rekke arter og fenomener som ofte interesserer barn, og spesielt levende arter. Vi mener samtalen rundt det de interesserer seg for er viktig, og teorien sier at undringen rundt funn barna har gjort seg er veldig viktig for dem. Dersom man bruker naturen for det den er verdt og alle mulighetene den har, kan naturen være en fantastisk støtte for språkutviklingen.

Ut fra resultatene våre ser vi at det er et fokus på å bruke naturen aktivt i det pedagogiske arbeidet, men vi mener det kan absolutt bli bedre og bør forskes mer på i fremtiden. For å svare på i hvilken grad benytter pedagogen naturen som en ressurs i barns språkutvikling, bruker pedagogen naturen i stor grad, men de ser verdien i å bruke den mer flittig. Vi mener

kompetansebygging innad i personalet kan bli bedre og bredere, slik at man kan legge til rette for gode og trygge rammer når man er ute i naturen. Oppgaven har gitt oss flere gode perspektiv på hvordan naturen kan være med på å forme barna, og hvordan den kan spille på lag med den språklige utviklingen. For å svare på hvordan pedagoger benytter naturen ser vi at barna er svært ofte engasjerte i samtaler om naturen, og at pedagoger fokuserer på å støtte opp dette. Undring, utforskning og aktiviteter er metoder pedagogene bruker i naturen som en ressurs for språkutviklingen. Vi ser at holdninger til personalet overfor natur er veldig viktig for at barnet skal trives, og som igjen vil ha noe å si på utviklingen hos barnet.

Ut fra kommentarene vi fikk ser vi at personalet kan bli bedre til å se muligheter, enn å se begrensningene. Vi ser på naturen som en arena der barna kan være mer aktive, og et område der de kan få en større forståelse av egen kreativitet, undring og sosialt samspill, som vi igjen mener vil være til hjelp i språkutviklingen.

7. Litteraturliste

Gjems, L. (2019). *Barnehagen: Språkstimulerende læringsmiljøer*. Gyldendal.

Gjems, L. (2008). Voksnes samtalestøtte i barnehagen. *Norsk pedagogisk tidsskrift, Vol.95* (Utg. 5), s. 364-375). <https://doi.org/10.18261/ISSN1504-2987-2008-05-03>

Kunnskapsdepartementet. (2017). Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Udir.

<https://www.udir.no/contentassets/7c4387bb50314f33b828789ed767329e/rammeplan-for-barnehagen—bokmal-pdf.pdf>

Langholm, G. (Red.) (2017). *Forskerfrøboka* (2 utg). Fagbokforlaget.

Larsen, A. K. (2020). *En enklere metode. Veiledning i samfunnsvitenskapelig forskningsmetode*. (2.utg). Fagbokforlaget.

NTNU (2020, 16. Desember). *Naturen som en god arena for språklek*. [Naturen er en god arena for språklek - Skrivesenteret](#)

Sandvik, M., Garmann, N. G., Tkachenko, E. (2014). *Synteserapport om skandinavisk forskning på barns språk og språkmiljø i barnehagen i tidsrommet 2006–2014*. (Utgitt av Høgskolen i Oslo og Akershus). <https://www.udir.no/globalassets/filer/tall-og-forskning/forskningsrapporter/synteserapport-om-sprak-og-sprakmiljo.pdf>

Sandø, H. & Myran, I. H. (2018). *Språkarbeid og utforskende skriving i barnehagen*. Pedlex.

Skalstad, I. (2020). Oi! Sjå på den! – funn av naturelement som utgangspunkt for utforskande naturfaglege samtalar mellom barn (5-6 år) og pedagogar. *Nordina : Nordic studies in science education*, 16(2). <https://doi.org/10.5617/nordina.7396>

Store norske leksikon (2005-2007): *natur* i *Store norske leksikon* på snl.no. Hentet 13. mai 2024 fra <https://snl.no/natur>

8. Vedlegg

8.1 Vedlegg 1. Spørsmål til spørreundersøkelse

1. I hvilken grad bruker din barnehage naturmiljøet som en ressurs for å fremme barns språkutvikling?
2. Hvor ofte bruker du naturopplevelser som grunnlag for å introdusere nye begreper og ordforråd for barna?
3. I hvilken grad benytter du utforskning i naturen som en måte å utvide barnas språklige ordforråd?
4. Hvor stor grad av støtte og ressurser finnes i barnehagen som fremmer språkutvikling i naturen?
5. Hvor ofte opplever du at barna er engasjert i samtaler om naturen og dens elementer?
6. Hvor ofte opplever du at barna tar med seg språket de har lært gjennom aktiviteter i naturen og bruker det i andre sammenhenger?
7. Hvor viktig mener du det er å integrere naturen i språkopplæringen i barnehagen?
8. I hvor stor grad mener du at aktiviteter i naturen bidrar til å stimulere barns språkutvikling?
9. Åpent felt for å skrive inn eventuelle kommentarer

8.2 Vedlegg 2. Infoskriv

Vil du delta i undersøkelsen til bachelorprosjektet

«Språklæring i naturen?»

Dette er et spørsmål til deg om å delta i undersøkelsen til et bachelorprosjekt hvor formålet er å undersøke hvordan barnehagen bruker naturen som arena for språklæring. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Vi er to studenter som går tredje året på barnehagelærerutdanning på Høgskulen på Vestlandet som tar fordypning barn, natur og friluftsliv (BNF). I dette semester skal vi skrive en bacheloroppgave og i den anledning har vi lyst å finne ut i hvor stor grad naturen blir brukt i språkutviklingen og hvordan. Formålet med dette prosjektet er derfor å gå inn i dybden på hvordan barnehagelærere jobber med språklæring i naturen.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Høgskolen på Vestlandet og Yuko Kamisaka (veileder) er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Vi har lyst å samle inn kvalitative data, som kan gi gode svar på problemstillingen vår. Vi ønsker i den sammenheng å intervjuer to pedagoger to forskjellige barnehager for å få innsyn i hvordan de bruker naturen som en ressurs for språkutviklingen.

Hva innebærer det for deg å delta?

Intervjuet blir anonymt i selve bacheloroppgaven. Vi kommer ikke til å bruke navn eller noen slags personlig informasjon, men heller bruke f.eks. fiktivt navn. Vi bruker ikke lydopptak, men kommer til å notere under intervjuet slik at vi får det mest mulig nøyaktig dokumentert (ene intervjuer og den andre noterer). Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du møter til intervju der vi stiller deg spørsmål. Det vil ta deg ca. 30 minutter. Vi sender spørsmålene på forhånd slik at du kan forberede deg.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst innen gitt frist (se nede), trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle data fra deg vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Prosjektet vil ikke behandle personopplysninger

Prosjektet vil ikke innhente og behandle personopplysninger. Prosjektet vil etter planen avsluttes 23 mai. Eventuelt trekk av samtykke for å delta, må gjøres innen denne datoen.

Hvis du har spørsmål til studien, ta kontakt med:

Marius Nitter, e-mail: 170839@stud.hvl.no

Magnus Wikstrøm, e-mail: 597761@stud.hvl.no

Yuko Kamisaka (veileder), e-mail: yuko.kamisaka@hvl.no

Med vennlig hilsen

Yuko Kamisaka
Veileder

Magnus Wikstrøm & Marius Nitter
Studenter

8.3 Vedlegg 3 Intervjuguide

1. Hvordan bruker barnehagen naturen for å støtte barnas språkutvikling
2. På hvilken måte benyttes utforskning i naturen for å utvide barnas språklige ordforråd?
3. Hvilke type ressurser er tilgjengelig i barnehagen som bidrar til å fremme språkutvikling i naturen?
4. Kan du dele noen erfaringer der barna har vært spesielt engasjerte i samtaler om natur og naturfenomener?
5. Hvordan ser du at barna tar med seg språket de har lært gjennom aktiviteter i naturen og bruker det i andre sammenhenger?
6. Er det viktig for deg å integrere naturen i språkopplæringen i barnehagen?
7. Hvordan opplever du at aktiviteter i naturen bidrar til å stimulere barns språkutvikling?